

**ПСИХОЛОГІЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ ЯК ФОРМА
ВИКОРИСТАННЯ ФАХОВИХ ЗНАТЬ У СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ**

Стаття присвячена проблемі перспективного використання психологічного знання у формі консультації фахівця-психолога в судовому провадженні. Окремо висвітлюються дискусійні питання, пов'язані з можливістю надання психологічної допомоги судді з питань судово-психологічної експертизи. Наводяться результати опитування суддів із приводу участі судового психолога-консультанта безпосередньо в судовому процесі. Визначено рекомендації щодо доповнень до чинного кримінального процесуального законодавства у зв'язку з пропозицією впровадження посади судового психолога-консультанта.

Ключові слова: *судове провадження, психологічне забезпечення, психологічна консультація, судовий психолог-консультант, судово-психологічна експертиза.*

Статья посвящена проблеме перспективного использования психологического знания в форме консультации специалиста-психолога в судебном процессе. Отдельно освещаются дискуссионные вопросы, связанные с возможностью оказания психологической помощи судье по вопросам судебно-психологической экспертизы. Приводятся результаты опроса судей по поводу участия судебного психолога-консультанта непосредственно в судебном процессе. Сформулированы рекомендации относительно дополнений к действующему уголовному процессуальному законодательству в связи с предложением внесения должности судебного психолога-консультанта в штат судебного учреждения.

Ключевые слова: *судебное производство, психологическое обеспечение, психологическая консультация, судебный психолог-консультант, судебно-психологическая экспертиза.*

The article is devoted to the problem of the perspective use of psychological knowledge in form consultation of specialist-psychologist in a trial. Debatable questions, related to possibility of providing of psychological help to the judge on questions of judicial-psychological examination, are separately illuminated. Results over of questioning of judges are brought concerning participating of judicial psychologist-consultant directly in a process. In particular, most effective is providing of consultations of relatively expert questions, understanding of expert conclusions and psychological accompaniment of trial in matters of minor. Recommendations are formulated in relation to adding to the current Criminal judicial legislation in connection with suggestion of bringing of position of judicial psychologist-consultant in the state of judicial establishment.

Key words: *court proceeding, psychological providing, psychological consultation, judicial psychologist-consultant, judicial-psychological examination.*

Вступ. Сучасні тенденції реформування судової системи в Україні, її наближення до європейських стандартів передбачають посилення інтеграції юридичного та психологічного знання. Однією з форм такої інтеграції, як свідчить світовий досвід, може виступати психологічне забезпечення судового провадження і, зокрема, консультативна діяльність фахівця-психолога. У цьому контексті вважаємо перспективним запровадження посади психолога-консультанта у штатному розкладі судової установи, здатного не лише сприяти її функціонуванню на рівні вирішення поточних організаційних питань (професійний відбір на посади, підвищення психологічної культури персоналу суду, запобігання конфліктів та професійної деформації), але й надавати суттєву консультативну допомогу суддям безпосередньо в судовому провадженні.

У науковій юридичній літературі панує точка зору щодо поділу психологічної консультації на процесуальну та непроцесуальну. Процесуальна консультація можлива на всіх стадіях судового процесу

і може надаватись в усній формі або в письмових роз'ясненнях. Непроцесуальна консультація проявляється в наданні судовим органам роз'яснень суттєвих положень психологічної науки та практики.

На думку І.М. Сорокотягіна [6, с. 16–17], консультація знаходиться у групі позапроцесуальних форм використання спеціальних знань та лише допомагає державному органу отримати попередню інформацію, яка є важливою та корисною для справи. Водночас у суді касаційної інстанції надання нових матеріалів, в тому числі консультацій (висновків) спеціаліста психолога, може бути обставиною, що дає підстави для зміни рішення, тобто, набуває процесуального характеру та юридичного значення.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлити проблему перспективного використання психологічного знання у формі консультації фахівця-психолога в судовому провадженні, зокрема питання, пов'язані з наданням психологічної допомоги судді з питань судово-психологічної експертизи.

Результати дослідження. На наш розсуд, психологічна консультація в судочинстві не може бути непроцесуальною, оскільки така консультація може здійснюватись лише в межах судового процесу, тобто, за своєю суттю, може бути лише процесуальною. В іншому разі така консультація є неофіційною, більш того, незаконною, оскільки суд виходить за межі своїх повноважень, передбачених процесуальним законодавством, та основоположних засад своєї діяльності. Так, відповідно до ст. 19 Конституції України, діяльність суду має здійснюватись на підставі і в межах повноважень та у спосіб, передбачений Конституцією та законами України [1]. Психологічна консультація може здійснювати також виховну та профілактичну функцію судочинства, яка полягає у впливові на правопорушника за допомогою психологічних засобів та з метою його виправлення та перевиховання.

О.К. Черновський зазначає, що результати психологічних консультацій спроможні вплинути на формування судового переконання під час прийняття рішення по справі [7, с. 112].

Правові засади можливості отримання консультації в цивільному процесі закріплені чинним законодавством. Так, у ст. 190 Цивільного процесуального кодексу України передбачене право суду скористатись усними консультаціями або роз'ясненнями спеціаліста [3].

Що стосується кримінального провадження, гарантована процесуальна можливість консультування, зокрема психологічного характеру, закріплена у ст. 360 Кримінального процесуального кодексу України. Так, під час дослідження доказів суд має право скористатись усними консультаціями та письмовими роз'ясненнями професійного психолога, які мають бути засновані на спеціальних психологічних знаннях. Суд також наділений правом отримання інформації шляхом додаткового опитування з приводу наданих консультацій [2].

Проте, на нашу думку, у чинному законодавстві участь консультанта недостатньо висвітлена законодавцем, зокрема відсутнє чітке розмежування процесуального статусу консультанта та спеціаліста.

Як вважає О.К. Черновський, судова практика свідчить про те, що методичний потенціал психолога під час здійснення консультування під час кримінального провадження обмежений процесуальними рамками, тому суд розраховує лише на власні можливості [7, с. 112].

На наш погляд, відсутність широкої практики залучення психолога-консультанта у судовий процес, незалежно від категорії справ, зумовлене низкою причин. Першою причиною можна визнати недостатність окреслення на законодавчому рівні процесуального статусу психолога-консультанта, його прав та обов'язків, завдань та функцій у судовому процесі. Проте необхідно зазначити: оскільки законодавець не обмежує ані можливі дії, ані форми участі психолога у судочинстві, участь судового психолога (спеціаліста, консультанта) в багатьох судових справах є реальною та можливою без будь-яких змін чи доповнень до чинного законодавства.

Другою причиною є дефіцит часу, оскільки психологічна консультація, враховуючи принцип розумного строку розгляду справ, потребує суттєвих його витрат. Третьою причиною є недостатність кваліфікованих фахівців-психологів на місцевому рівні. Ще однією причиною можна визнати додаткові грошові витрати.

Ще однією можливою формою залучення психолога-консультанта у діяльність суду є психологічне забезпечення діяльності суддів та працівників апарату суду. Проте зазначена форма є незакріпленою чинним законодавством і має лише поодинокі прецеденти. Так, до роботи Апеляційного суду Івано-Франківської області залучено спеціаліста-психолога з метою здійснення кадрової роботи. Зазначений вид діяльності психолога-консультанта, на нашу думку, є перспективним та, більш того, необхідним для належного функціонування судової системи.

Вивчення судової практики доводить, що найбільш застосованою судами формою використання психологічних знань у судочинстві по всіх категоріях справ є судово-психологічна експертиза. Її вагомість підтверджена результатами опитування нами 87 суддів, диференційованих за віковими, гендерними, професійно-досвідними характеристиками, за ознакою спеціалізації суду та категоріями розглянутих справ. Референтність дослідження забезпечена наявністю в опитаних практичного досвіду призначення судово-психологічної експертизи, а, отже, позитивного орієнтування в питаннях, пов'язаних з оцінкою вагомості психологічних чинників опосередкування поведінки учасників розслідуваних справ. Зокрема, 53,5% суддів призначали судово-психологічну експертизу по кримінальних справах, а 45,5% – по справах цивільного провадження. Майже 10% розглянутих суддями справ стосувались психологічної експертизи неповнолітніх осіб.

Як вважає В.І. Гончаренко, предметом судово-психологічної експертизи є визначення особливостей перебігу процесів у особи і того, якою мірою вони могли вплинути на здатність цією особою осмислювати, запам'ятовувати і відтворювати обставини, що мали місце в минулому, а також осмислювати та контролювати власні дії [8, с. 4].

Вважаємо, що предметом судово-психологічної експертизи можна визнати будь-яке питання, яке має значення для розгляду справи та може бути вирішене шляхом використання спеціальних психологічних знань. Згідно із сучасним науковим доробком, варто розрізняти загальний та окремих (особливий) предмет судово-психологічної експертизи.

Стосовно суб'єкта судово-психологічної експертизи, у відповідній науковій літературі експертом визнають особу, що володіє спеціальними знаннями та може здійснювати експертну діяльність шляхом пізнання та дослідження об'єкта, з метою відповіді на запитання суду, й обґрунтування свого висновку, що має значення для судового розгляду.

Правова регламентація суб'єкта судово-психологічної експертизи визначається ст.ст. 7–14 Закону України «Про судову експертизу». Однак дослідження практики виявляє недостатню обізнаність судових органів та учасників процесу щодо наявності Реєстру атестованих судових експертів на сайті Міністерства юстиції України. Варто також згадати спеціалізовані наукові установи, зокрема, Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, які також мають право та можливість проводити судово-психологічні експертизи.

Об'єктом судово-психологічної експертизи є психологічні прояви особи, що не виходять за межі норми, тобто не викликають сумніву у психічній повноцінності [4]. Так, об'єктом психологічної експертизи є психічно здорові особи, незалежно від процесуального статусу (позивачі, відповідачі, обвинувачені, потерпілі, свідки тощо), від категорії справ (цивільні, кримінальні, адміністративні тощо) та віку (малолітні, неповнолітні, особи середнього та похилого віку).

Результати опитування нами суддів дали змогу встановити значний перелік питань, із приводу яких виникає потреба в залученні психолога як експерта для проведення спеціального дослідження. Встановлення здатності неповнолітніх обвинувачених, що мають ознаки не пов'язаного з психічними захворюваннями відставання в психічному розвитку, повністю усвідомлювати значення своїх дій, та визначення, якою мірою ці неповнолітні здатні керувати своїми діями, зазначили 31,3% суддів. Відповідно, 29,3% опитаних вважають можливим доручити психологу діагностику індивідуально-психологічних особливостей (наприклад, підвищеної сугестивності, схильності до фантазування, імпульсивності, наслідувальності, ригідності і т.п.), здатних істотно впливати на поведінку суб'єкта. Актуальним питанням, що може бути уточнене в судовому розгляді, 27,4% опитаних суддів вважають встановлення домінуючих мотивів поведінки осіб і мотивації конкретних вчинків як важливих психологічних обставин, що характеризують особу, а 21,2% – діагностику наявності в особи під час вчинення діяння фізіологічного афекту та встановлення наявності чи відсутності у суїцидентів психічного стану, що призвів до суїцидальної спроби чи самогубства і причин виникнення цього стану. Статистично вагомі результати отримано щодо можливості (на думку 19,2% суддів) доручити судовому психологу встановлення здатності психічно здорових свідків і потерпілих (з урахуванням їх індивідуально-психологічних і вікових особливостей, рівня психічного розвитку) правильно сприймати обставини, що мають значення для справи і давати про них правильні показання, а також встановлення здатності психічно здорових потерпілих у справах із вчинення зґвалтування (в першу чергу, неповнолітніх) розуміти характер і значення вчинених з ними дій і чинити опір, на що вказали 18,2% опитаних суддів.

Стосовно ж справ цивільного позову опитані судді вважають можливим залучення психолога як експерта з метою виявлення у дієздатного суб'єкта непатологічних психічних аномалій, що перешкоджають адекватному відображенню дійсності (30,3% респондентів), встановлення психологічної сумісності дітей із батьками, усиновителями, опікунами (28,5%), а також встановлення ступеня розуміння підекспертною особою змісту укладених із нею угод, її здатності приймати обґрунтовані рішення (25,3% суддів). Окрім цього, до компетенції судового психолога, на думку 21,2% опитаних, належить встановлення здібностей свідків правильно сприймати й аналізувати події, що мають значення для справи, а також давати про них правильні показання.

Водночас в опитаних суддів є певний досвід безпосередньої взаємодії з фахівцями-психологами з метою з'ясування тих чи інших питань, які стосуються психологічних аспектів досліджуваного в суді матеріалу справ. Так, 38,4% суддів викликали експерта-психолога з приводу роз'яснення його висновку по кримінальних справах, 28,6% – щодо цивільних справ, а 8,1% – заради уточнення питань по справах за участю неповнолітніх осіб.

В умовах сьогодення актуальними є також комплексні експертизи, якщо під час судового розгляду виникають питання, що потребують поєднання спеціальних наукових знань. До таких видів експертизи належать психолого-психіатрична, медико-психологічна, психолого-технічна тощо.

Експертне завдання може полягати у виявленні мотиваційних чинників поведінки та наявності їх зв'язку з обставинами справи. Можливості експертного дослідження стосуються: встановлення статусу та ролі особи у традиційній злочинній групі, організованій групі або злочинній організації;

наявності взаємозв'язку вищезазначеної ролі з індивідуально психологічними властивостями особи та соціально-психологічними особливостями та структурою злочинної групи [4].

Окремому дослідженню підлягають справи за участю неповнолітніх як особливої категорії сторін у справі. Залучення психологічних знань у зазначеній категорії справ також традиційно може відбуватись у трьох формах: консультації, залучення спеціаліста та судово-психологічної експертизи. У нашому опитуванні респонденти-судді відзначили особливу роль психолога в наданні їм фахових консультацій і здійснення психологічного супроводження саме щодо судового розгляду справ за участю неповнолітніх осіб. Лише 6,1% суддів вважають, що психологічна підтримка судової діяльності по цих справах непотрібна.

До низки загальних питань експертного дослідження, ми вважаємо, належать загальний рівень розвитку неповнолітнього у психологічному сенсі; наявність впливу вікових особливостей на діяльність неповнолітнього; питання емоційної сфери, зокрема, які психологічні якості та мотиваційні чинники, притаманні неповнолітній особі, та щодо наявності їх взаємозв'язку з обставинами справи. Натомість, особливими питаннями, які стосуються експертизи неповнолітніх у кримінальних провадженнях, можна вважати наявність впливу індивідуально-психологічних особливостей, соціальних і мотиваційних установок на характер вчинених діянь (зокрема правопорушення), констатуючи, наприклад якості, якот: агресивність, підкореність, пасивність, жорстокість, нерішучість, аморальність тощо.

Перелік питань стосовно цивільних справ, які можуть ставитись перед експертом, не є вичерпним, проте найголовнішими є дослідження емоційного стану неповнолітнього, його психічного розвитку та розуміння ним безпеки та благополуччя, індивідуальних психологічних особливостей батьків та їх методів виховання; можливий вплив на неповнолітнього прийомів виховання кожного з батьків; вплив дорослих та батьків на оцінку неповнолітнім сімейної ситуації.

Встановлення цих обставин слугує додатковою гарантією об'єктивного та справедливого розгляду справи (провадження) та забезпечення виховної та попереджувальної функції судочинства. Додатково можна зазначити, що ці правові норми стосуються всіх осіб, які на момент провадження не досягли вісімнадцятирічного віку.

На думку науковців О.М. Бандурки, Л.М. Балабанової, С.П. Бочарової, О.В. Землянської, М.В. Костицького, О.Р. Ратінова, до системи психологічного експертного дослідження необхідно включати суб'єкта правопорушення, об'єкт правопорушення, свідків їхнього взаємозв'язку в процесі діяльності й спілкування в контексті конкретної ситуації, враховувати дозлочинні особливості життєвого шляху підекспертних осіб, умови їхнього виховання і психічного розвитку.

У Постанові Пленуму Верховного суду України від 15.05.2006 р. № 3 «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру» зазначено, що в разі підтвердження висновком експертизи наявності у неповнолітнього розумової або психічної відсталості такого ступеня, за якого він не відповідає віку відповідно до свідчення про народження та за своїм інтелектуальним розвитком не досяг віку 14, 16 або 18 років (загальний та знижений вік, за яким настає кримінальна відповідальність), суд має констатувати визнання неповнолітнього таким, що не досяг віку кримінальної відповідальності, та відповідне застосування заходів виховного характеру [5].

Зазначені питання можна визнати психологічними критеріями обмеженої осудності. Відповідно до чинного кримінального законодавства, особа визнається судом обмежено осудною, якщо під час вчинення злочину у неї був наявний психічний розлад, за якого особа не могла усвідомлювати значення своїх дій (або бездіяльності) та керувати ними. Таке визнання особи обмежено осудною враховуються судом під час призначення покарання та є підставою застосування примусових заходів медичного або виховного характеру щодо неповнолітніх.

Відсутнім недоліком нового Кримінального процесуального кодексу України є відсутність норми, що передбачала б обов'язкове залучення психолога до кримінального провадження стосовно та за участю неповнолітніх. Законодавцем допускається можливість такого залучення, зокрема допиту неповнолітнього потерпілого чи свідка (ст. 354 Кримінального процесуального кодексу України), проте вона залишена на розсуд суду. Новелою згаданої статті стала можливість допиту неповнолітнього (зокрема малолітнього) свідка та потерпілого в режимі відеоконференції, з метою захисту прав осіб зазначеної категорії та об'єктивного розгляду справи [2]. Залучення психолога було б своєчасним та доречним до проведення допиту, з метою забезпечення отримання достовірних показань неповнолітнього.

У цивільному законодавстві відсутні прямі норми, які зобов'язують суд залучати психолога до розгляду справи за участю неповнолітніх у будь-якій формі. Так, у ст. 27-1 Цивільного процесуального кодексу України, що регулює захист прав неповнолітніх та малолітніх у цивільному процесі, передбачена лише участь представника або законного представника [3]. Судова практика по цивільних справах, на жаль, також свідчить про рідкі випадки залучення психолога до розгляду справ за участю неповнолітніх. Ми, в свою чергу, переконані, що розгляд цивільних справ за участю неповнолітнього, відповідно до ст. 254 Цивільного процесуального кодексу України (про усиновлення, про позбавлення батьківських прав, про визначення місця проживання дитини, про обмеження або позбавлення права неповнолітньої віком від 14 до 18 років самостійно розпоряджатися своїми доходами; про надання

повної цивільної дієздатності тощо), має яскраво виражений психологічний підтекст та потребує залучення психолога з метою повного врахування інтересів дитини.

Досить дискусійною нині є проблема використання судового психолога як експерта. У контексті впровадження новел до чинного кримінального процесуального законодавства щодо посади судового психолога більшість опитаних суддів (54,5%) виявили позитивне ставлення до можливості використання його професійних знань як експертних. Із них 36,5% респондентів підкреслили таку можливість, якщо психологом буде надано відповідний висновок для долучення до матеріалів справи. Решта суддів вважає, що доказова інформація може бути отримана лише під час направлення справи в експертну установу.

У зв'язку з процесуальною значущістю експертного дослідження та висновку опитані судді більш диференційовано, аніж на запитання стосовно загального використання психологічного знання, визначили пріоритетність можливого залучення психолога як експерта до судового провадження за різними категоріями справ. Зокрема, найбільш продуктивним ними визначено використання судового психолога як експерта по справах за участю неповнолітніх осіб (52,5% респондентів). З'ясування деяких психологічних питань без направлення запитів до експертної установи, тобто шляхом їх вирішення штатним судовим психологом, 45,5% суддів вважають можливим по справах кримінального провадження, 37,4% суддів – по справах цивільного провадження, а 29,3% опитаних – по справах, які стосуються сімейних правовідносин. Решта категорій справ, за даними нашого опитування, не виявила у відповідях респондентів статистичної значущості.

Опитані нами респонденти-судді віднесли до компетенції судового психолога деякі питання технологічного-консультативного значення. Зокрема, ми цілком поділяємо їх думку (70,7% опитаних) щодо доцільності (і безумовної корисності) залучення кваліфікованого психолога для надання допомоги судді у визначенні сфери експертного дослідження та формулюванні експертних запитань заради подальшого направлення справи на психологічну та психіатричну експертизу до фахової установи. Водночас зазначимо, що 29,3% суддів вважають цілком достатнім використання орієнтованого переліку питань зазначених в Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій із питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень. На наш погляд, це можна пояснити, по-перше, переважанням у низки суддів формального ставлення до оцінки вельми тендітної, індивідуальної сфери психічного опосередкування поведінки людини, а з іншого боку – недостатністю навичок залучення фахівців-консультантів до рутинної судової роботи.

Ми також поділяємо думку суддів про корисність консультативних порад судового психолога та його оціночних суджень щодо отриманих судом висновків психологічної та психіатричної експертизи. Так, 51% суддів вважає необхідною консультацію психолога з метою правильного розуміння та тлумачення висновку експерта. Окрім цього, можливі випадки незгоди суду з висновком експерта з тих чи інших обставин. Тому 28% суддів схильні залучити штатного судового психолога для мотивування свого рішення з приводу цієї незгоди. Врешті-решт, 12,4% опитаних суддів припускають можливість надання їм консультативної допомоги щодо прийнятності висновку експерта як доказу по справі.

Висновки. Вищевикладене доводить, що для забезпечення гарантій прав та свобод людини та громадянина в судових установах, дотримання принципів судочинства та ефективного реформування судової системи з метою вдосконалення діяльності судової системи, залучення психолога до судового розгляду є не лише доцільним, а й необхідним, що вимагає внесення відповідних змін до чинного законодавства щодо встановлення процесуального статусу психолога-консультанта під час безпосереднього здійснення судочинства, функцій та завдань, кола прав та обов'язків тощо. Такі правові положення мають розроблятися у законодавчій формі, засновуючись, проте, на психологічних догмах.

У підзаконних актах та за офіційного тлумачення варто звернути увагу суддів на можливість залучення психологів у різних формах під час провадження процесуальних дій, за потреби глибинних психологічних знань, або якщо на це вказують особливості поведінки осіб, щодо яких здійснюються процесуальні дії. Необхідно також зауважити, що судово-психологічна експертиза є не єдиною формою залучення спеціальних психологічних знань до здійснення судочинства.

Роль психолога як консультанта в судовій системі є недооціненою, проте можна стверджувати безапеляційно, що таке залучення впливатиме на підвищення якості судочинства, вдосконалення його наукового рівня та встановлення об'єктивної істини по судових справах.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., ред. від 15.05.2014 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 19.06.2003 р. № 980 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. N 4038-XII, ред. від 19.11.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : Постанова Пленуму Верховного суду України від 15.05.2006 р. № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Сорокотягин И.М. Специальное познание в расследовании преступлений / И.М. Сорокотягин. – Издательство Ростовского университета. Р/нД, 1984. – 119 с.

7. Черновський О.К. Особливості залучення спеціаліста-психолога та надання психологічних консультацій під час судового розгляду / О.К. Черновський // Науковий вісник Чернівецького університету. – Випуск 644. Правознавство. – 2013. – С. 110–114.

8. Гончаренко В.І. Судово-психологічна експертиза в системі засобів захисту/ В.І. Гончаренко // Адвокат. – 2009. – № 4 (103). – С. 4–13.

УДК 342.9

ФАЙНГОЛЬД І.Д.

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОБ'ЄКТА КОНТРОЛЮ

Аналізується юридична природа адвокатської діяльності в контексті взаємовідносин, взаємодії адвокатури та держави; поєднання в її сутності, призначенні публічного та приватного інтересу. Охарактеризована специфіка реалізації принципу незалежності адвокатської діяльності від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб, а також необхідність його дотримання під час реалізації контрольних повноважень суб'єктами управління. З'ясовується особливість адвокатської діяльності як об'єкта адміністративного контролю.

Ключові слова: контроль, юридична природа, адвокатура, адвокатська діяльність, особливості.

Анализируется юридическая природа адвокатской деятельности в контексте взаимоотношений, взаимодействия адвокатуры и государства; сочетание в ее сущности, назначении публичного и частного интереса. Охарактеризована специфика реализации принципа независимости адвокатской деятельности от органов государственной власти, органов местного самоуправления, их должностных и служебных лиц, а также необходимость его соблюдения при реализации контрольных полномочий субъектами управления. Выясняется особенность адвокатской деятельности как объекта административного контроля.

Ключевые слова: контроль, юридическая природа, адвокатура, адвокатская деятельность, особенности.

Legal nature of advocacy analyses for the purpose of mutual relationships, cooperation of advocacy; combining in identity, attachment public and private interest. It was characterized specific realization of principle independence from state jurisdiction, agency of local self government, their public and official people, necessity of their satisfaction upon realization powers to control by subjects of administration. Singularity of advocacy develops like object of administrative control.

Key words: control, legal nature, advocacy, legal profession, singularity.

Вступ. Правова природа адвокатури полягає у поєднанні державних та приватних інтересів під час здійснення професійної діяльності з надання юридичної підтримки, адже здійснюється як встановлення та нормативно-правове забезпечення загального режиму законності, своєчасного припинення порушення прав і свобод громадян, так і відновлення адвокатом порушеного права конкретного клієнта. В таких умовах зростає значення правильного розуміння сутності, змісту, призначення у